

CIKLUS PREDAVANJ O MIGRACIJAH IN GLOBALNI PRAVIČNOSTI

SOCIALNI CENTER ROG, Trubarjeva 72, NOVEMBER IN DECEMBER 2007, VSAK PONEDELJEK OB 19. URI

1. Ponedeljek, 5. november

Andrej Kurnik - Med doživetimi in izbranimi migracijami

Zadnje čase se je v Franciji uveljavil diskurz izbranih migracij (migration choisie), ki bi naj nadomestile doživete migracije (migration subie). Poskusi, da bi migracijo podredili potrebam trga dela, da bi okrog nje zgradili utilitaristične diskurze in institucije prebiranja ter filtriranja migrantov, pa danes niso omejeni zgolj na Francijo, ampak so značilni za tako rekoč vse države članice združene Evrope in za samo Evropsko unijo.

Predavanje bo najprej obravnavalo krepitev diskurza izbranih migracij, njegove vzgibe in njegove posledice na ravni konkretnih institucij prebiranja in filtriranja migrantov, na ravni diskurzov rasistične racionalizacije diferencialnega vključevanja in na ravni reprodukcije neenakosti na globalni ravni. Nato bo skušalo argumentirati, zakaj je pomembno vztrajati na diskurzu doživetih migracij (na njihovi avtonomiji).

2. Ponedeljek, 12. november

Jelka Zorn - Ljudje brez pravice imeti pravice

Ko govorimo o ljudeh brez papirjev ne moremo mimo tega, da bi mislili meje in nadzor nad priseljivanjem. V neoliberalnem globaliziranem svetu meje ne izginjajo, ampak obratno, se krepijo, množijo in spreminjajo svoje učinke. Zunanje meje so reproducirane navznoter, razpršene so v notranjosti države in ločujejo ljudi po osebnih statusih in pravicah (Balibar, 2004). Tako so nekateri ljudje prisiljeni živeti in delati »na meji«. Seveda ne na meji med dvema državama, ampak na meji, ki loči ljudi z osnovnimi pravicami, torej državljane, od ljudi brez pravic, to pa so ne-državljeni ali celo anti-državljeni. Slovenski primer take analize so lahko izbrisani, poleg njih pa tudi iskalci zatočišča ter priseljenci in priseljenke brez papirjev.

Bistveni del te politike postaja pridrževanje in odstranjevanje priseljencev in iskalcev zatočišča ter javne institucije (zdravstvo, socialno varstvo, zaposlovanje itd.), utemeljene z nacionalnimi referencami. Ali azil pod takimi pogoji sploh še obstaja? Ključni ustanovi v tej politiki odstranjevanja in de-integracije sta center za tujce in azilni dom. Njun nastanek v obliki prehodnega doma za tujce sovpada z nastankom slovenske države.

Glede na odzive družbe na prisotnost nedržavljanov, ki niso omejeni na izključevanje, prepoznamo več modelov: vladni (na primer osnovna šola, ki je obvezna za vse otroke, ne glede na njihov formalni status), nevladni (primer ambulante za osebe brez zdravstvenega zavarovanja, ki sicer nudi zdravstvene usluge vsem, ne glede na formalni status, a onstran običajnih zdravstvenih služb) in izven-institucionalni, aktivistični (denimo osvoboditev Gambijcev iz centra za tujce in pomoč pri organiziranju samostojnega življenja na prostosti, aktivnosti Socialnega centra v Rogu ipd.).

3. Ponedeljek, 19. november

Pogovor z Gabrielo Babnik, avtorico romana *Koža iz bombaža*, ki ga bo vodil Nik Jeffs, avtor spremne besede.

Gabriela Babnik (1979) je afrikanistka in literarna kritičarka. Njen prvenec je nov, svež glas globalizirane slovenske književnosti. Prvoosebni pripovedovalec v *Koži iz bombaža* pripoveduje ljubezensko zgodbo, razpeto med Slovenijo in Burkina Fasom, prepleteno z zgodovinskim in političnim ozadjem te afriške države. Knjiga se poigrava z različnimi pripovednimi perspektivami in razkriva stereotipe Slovencev do Afrike in Afričanov.

4. Ponedeljek, 26. november

Hajrudin Hromadžić - Delavska migracija zahodne Bosne (ti. Cazinska krajina)

V kratkem predavanju, ki bo predstavljalo šele uvod v širšo razpravo, bomo obravnavali fenomen ti. delavske migracije v

zgodovinski, socialno-kulturni ter delno tudi v etnološko-antropološki perspektivi. Konkreten primer za analizo bo delavska migracija z območja zahodne Bosne (ti. Cazinska krajina) v kontekstu njihove prisotnosti in umeščenosti v socialna in kulturna okolja Slovenije, Avstrije in Nemčije, kakor tudi njihov ekonomski in politični pomen za Cazinsko krajino v perspektivi novejših zgodovine, od začetka šestdesetih let 20. stoletja do danes.

5. Ponedeljek, 3. december

Mojca Pajnik - Migracije in človekove pravice

V obdobju ustvarjanja nacionalnih držav je obveljalo, da je svoboda in suverenost ljudstva mogoče doseči zgolj s popolno nacionalno emancipacijo, ki naciji podeli legitimnost s postavitvijo nacionalne vlade in z zamejeno teritorialno suverenostjo. Utemelji se ideologem, da bi bile nacije brez tega oropane človekovih pravic. Univerzalni in kozmopolitski utopični moment človekovih pravic je z realizacijo nacionalnih držav projeciran v položaj nihanja med paradigmo liberalne individualnosti in nacionalne suverenosti – ta pa nikjer ni bolj absolutna kot pri vprašanih migracij in begunstva. Človekove pravice kot pravice individuuma so se izkazale za praktično neizvedljive kadarkoli so se pojavili ljudje, ki niso bili (več) državljani suverene države. Zdi se, da so se človekove pravice vzpostavile z izključevanjem določenih ljudi tako iz države-nacije kot iz koncepta človekovih pravic, pa čeprav so nastale ravno iz nasprotnih razlogov. Manjšine, ljudje brez državljanstva, begunci so prisiljeni interpretirati svoja življenja ne v kontekstu pravic, ampak dolžnosti do nacionalnih držav. Postavlja se vprašanje, ali smo danes sposobni prepričljivo misliti človekove pravice, ki bi bile drugačne od državljanskih pravic (kot privilegija naturaliziranih z rojstvom, tistih, ki so »prave etničnosti«); primeri namreč kažejo, da izguba nacionalnih pravic pomeni izgubo človekovih pravic.

6. Ponedeljek, 10. december

Uršula Lipovec Čebren - Zakaj v Sloveniji ni azila?

V prvem delu predavanja se bomo posvetili analizi slovenske azilne politike in jo primerjali z nekaterimi evropskimi državami, pri čemer bomo predstavili ljubljanski Azilni dom in postojnski Center za tujce skozi izkušnje nekaterih prosilcev za azil.

V drugem delu predavanja pa se bomo ukvarjali z dilemami, ki se navezujejo na metodologijo raziskovanja in aktivističnega delovanja na področju migracij, pri čemer nas bo posebej zanimalo vprašanje raziskovalne etike in pomen antropološkega pristopa pri delu z migranti.

7. Ponedeljek, 17. december

Ana Kralj

Potrebujemo več policijskih psov: Percepcije sodobnih migracijskih politik

Predavanje se osredotoča na obravnavo sodobnih imigracijskih politik, katerih temeljni (in takorekoč edini ali vsaj prevladujoči) instrument so postale mejne politike (t.i. »border policies«). Osrednja vloga mejnih politik je nadzor meja države-nacije in preprečevanje tako imenovanih ilegalnih migracij. Dotaknili se bomo vprašanja politizacije migracij v kontekstu »varnostnega problema«, problematike schengenske konvencije kot institucionalne podlage za izvajanje visoko selektivne in izrazito restriktivne imigracijske politike in strateških načrtov Evropske unije v »boju proti ilegalnemu priseljivanju« iz afriškega kontinenta. Za konec si bomo s pomočjo rezultatov javnomnenjskih raziskav pogledali, kakšna je družbena klima na področju odnosa do priseljivanja in integracije imigrantov v Sloveniji.

NOMADSKA UNIVERZA, ČASOPIS ZA KRITIKO ZNANOSTI, NO HESITATION, SC ROG